

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСОБИ АДМІНІСТРУВАННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ У ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИНАХ

ADMINISTRATIVE AND LEGAL MEANS OF CONFLICT OF INTEREST ADMINISTRATION IN PUBLIC AND LEGAL RELATIONS

Пастух І.Д., к.ю.н., доцент,
завідувач кафедри публічного управління та адміністрування
Національна академія внутрішніх справ

Стаття присвячена питанням співвідношення законодавчих приписів щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у публічно-правових відносинах із правовими засобами їх адміністрування. Аналіз положень Закону України «Про запобігання корупції» свідчить про те, що заходи запобігання та врегулювання конфлікту інтересів становлять лише частку комплексу юридичних засобів адміністрування таких конфліктів. Адміністративно-правові засоби запобігання конфлікту інтересів визначено як сукупність заходів та способів, які застосовують у своїй діяльності уповноважені суб'єкти з метою створення умов, за яких мінімізується ймовірність виникнення конфлікту інтересів. Адміністративно-правові засоби врегулювання конфлікту інтересів представлено як систему юридично визначених заходів самостійного та зовнішнього врегулювання, що спрямовані на виявлення та нівелювання впливу приватного інтересу на повноваження суб'єкта, що спричинив виникнення конфлікту інтересів, оформлення відповідного рішення уповноваженою особою або вчинення відповідних дій таким суб'єктом самостійно. Доведено, що необхідним елементом врегулювання конфлікту інтересів є контроль (моніторинг) виконання відповідного рішення, який виходить за межі досліджуваної процедури. Наслідком контролю може стати виявлення порушення вимог законодавства про запобігання корупції, що тягнуть за собою застосування заходів юридичної відповідальності. Усі ці заходи, що не охоплено механізмами запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, запропоновано визначити як адміністративно-правові засоби адміністрування конфлікту інтересів у публічно-правових відносинах. Це визначено нормами адміністративного права сукупність різних за своєю сутністю та призначенням правових інструментів, заходів, процедур, спрямованих на спільне вирішення завдання запобігання виникненню конфлікту інтересів, врегулювати такі конфлікти в разі їх виникнення, забезпечити контроль за дотриманням відповідних процедур, а також притягнення за необхідності винних осіб до відповідальності. Виокремлено такі види адміністративно-правових засобів адміністрування конфлікту інтересів у публічно-правових відносинах як більш широкого явища: а) заходи попередження конфлікту інтересів; б) заходи врегулювання конфлікту інтересів; в) заходи контролю, моніторингу; г) заходи адміністративного примусу.

Ключові слова: правові засоби, адміністративно-правові засоби, конфлікт інтересів, запобігання конфлікту інтересів, врегулювання конфлікту інтересів, адміністрування конфлікту інтересів.

The article is devoted to the question of the correlation of legislative provisions on the prevention and settlement of conflicts of interest in public law relations with the legal means of their administration. Analysis of the provisions of the Law of Ukraine "On Prevention of Corruption" shows that measures to prevent and resolve conflicts of interest are only part of a set of legal remedies for the administration of such conflicts. Administrative and legal means of preventing conflicts of interest are defined as a set of measures and methods used by authorized entities in their activities in order to create conditions in which the likelihood of a conflict of interest is minimized. Administrative and legal means of resolving conflicts of interest are presented as a system of legally defined measures of independent and external settlement aimed at identifying and leveling the impact of private interest on the powers of the entity that caused the conflict of interest, object independently. It is proved that the necessary element of conflict of interest settlement is the control (monitoring) of the implementation of the relevant decision, which goes beyond the studied procedure. The control may result in the detection of violations of the requirements of anti-corruption legislation, which entail the application of measures of legal responsibility. It is proposed to define all these measures, which are not covered by the mechanisms of prevention and settlement of conflicts of interest, as administrative and legal means of administering conflicts of interest in public law relations. It is defined by the norms of administrative law a set of different in nature and purpose of legal instruments, measures, procedures aimed at jointly resolving the problem of preventing conflicts of interest, resolve such conflicts in case of their occurrence, ensure control over compliance with relevant procedures persons to responsibility. Types of administrative and legal means of administering conflicts of interest in public law relations as a broader phenomenon are: a) measures to prevent conflicts of interest; b) measures to resolve conflicts of interest; c) control and monitoring measures; d) measures of administrative coercion.

Key words: legal means, administrative-legal means, conflict of interests, prevention of conflict of interests, settlement of conflict of interests, administration of conflict of interests.

Протидія корупції вимагає застосування широкого кола інструментів та важелів впливу. Значної уваги потребує вирішення проблеми ефективного та своєчасного застосування передбачених розділом V Закону України «Про запобігання корупції» заходів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Водночас аналіз положень зазначеного Закону свідчить про те, що заходи запобігання та врегулювання конфлікту інтересів становлять лише частку комплексу юридичних засобів адміністрування таких конфліктів. Саме тому у цій статті здійснено дослідження сутності та видів правових засобів адміністрування конфлікту інтересів у публічно-правових відносинах.

Теоретики права А.В. Малько та М.І. Матузов визначають, що *правові засоби* як правові явища, що виражаються в інструментах (установленнях) і діях (технології), за допомогою яких задовольняються інтереси суб'єктів права, забезпечують досягнення соціально корисних цілей. Загальні ознаки правових засобів такі: 1) вони являють собою всезагальноючі юридичні способи забезпечення інтересів суб'єктів права, досягнення поставлених

цілей (у цьому виявляється соціальна цінність таких утворень і права загалом); 2) відображають інформаційно-енергетичні якості і ресурси права, що надає їм особливості юридичної сили, спрямованої на подолання перешкод, що стоять на шляху задоволення інтересів учасників правовідносин; 3) поєднуючись певним чином, виступають основними працюючими частинами (елементами) дії права, функціональної сторони механізму правового регулювання, правових режимів; 4) призводять до юридичних наслідків, конкретних результатів; 5) забезпечуються державою [1, с. 223]. Юридичні засоби, що застосовуються в цілях запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначені в нормах антикорупційного законодавства, спрямовані на протидію корупції загалом, дотримання правил етичної поведінки державних службовців, а також притягнення винних осіб до юридичної відповідальності.

В.Г. Чорна зазначає, що правові засоби – це правові інструменти, які використовують під час своєї діяльності органи державної влади та органи місцевого самоврядування на законних підставах із метою виконання

поставлених державою завдань (соціальних, економічних, правових, організаційних, політичних тощо) [2, с. 120]. Водночас особливостями правових засобів є такі: 1) вони є правовою одиничною категорією, яка, набувши певної форми, впливає на суспільні відносини; 2) вони мають функціональне наповнення, тобто кожен правовий засіб має використовуватися виключно у разі потреби та відповідно до його призначення; 3) вони не можуть функціонувати окремо один від одного; 4) їх системне поєднання знаходить вираження в механізмі правового регулювання; 5) вони використовуються виключно уповноваженими на те суб'єктами органів державної влади та органів місцевого самоврядування [3, с. 72–75].

На нашу думку, виокремлені особливості притаманні юридичним засобам як загальному юридичному поняттю, а якщо йдеться про адміністративно-правові засоби запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, то ця група засобів є її підвидом, якому притаманні всі ознаки загального поняття та низка специфічних ознак, що виникають з урахуванням сфери діяльності, суб'єктів застосування тощо.

Юридичні засоби становлять собою комплекс юридично значущих дій, які виконуються як уповноважені суб'єкти публічної адміністрації, так і фізичні особи у відповідній сфері в певних цілях. Якщо розглядати юридичні засоби в контексті досліджуваної нами проблематики, то одні засоби застосовують суб'єкти, які наділені публічними повноваженнями, наприклад, здійснення контролю за запобіганням та врегулюванням конфлікту інтересів у діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та привірняних до них осіб (належить до компетенції Національного агентства з питань запобігання корупції і виходить за межі заходів запобігання чи врегулювання конфліктів), а інші – це засоби, які використовують фізичні особи з метою запобігання чи врегулювання конфлікту інтересів, наприклад, вживати необхідних заходів із метою недопущення виникнення конфлікту інтересів.

Названі засоби реалізуються через систему дозволів, заохочень, заборон, обмежень. В.К. Колпаков до засобів, які містять у собі адміністративно-правовий метод регулювання, зараховує приписи, заборони, дозволи. Приписи – покладання прямого юридичного зобов'язання чинити ті чи інші дії в умовах, які передбачені правовою нормою. Заборони – покладання прямих юридичних обов'язків не чинити тих чи інших дій в умовах, передбачених правовою нормою. Дозволи – юридичний дозвіл чинити в умовах, передбачених нормою, ті чи інші дії, або утримуватися від їх вчинення за своїм бажанням [4, с. 56–57].

Досить влучне визначення поняття адміністративно-правових засобів здійснення митної справи пропонує В.Т. Комзюк: це сукупність встановлених нормами адміністративного права прийомів і способів, за допомогою яких держава впливає на суспільні відносини у зазначеній сфері з метою забезпечення дотримання порядку переміщення через митний кордон України товарів та інших предметів, митного регулювання, процедур митного контролю, попередження та припинення порушень митних правил, притягнення винних осіб до відповідальності та інших засобів проведення в житті митної політики [5, с. 8].

Таким чином, адміністративно-правові засоби – це всі можливі юридичні важелі впливу на поведінку та дії суб'єктів у відповідній сфері публічного адміністрування, що застосовуються на підставі норм законодавства уповноваженими суб'єктами.

Як було вище зазначено, підвидом адміністративно-правових засобів є адміністративно-правові засоби запобігання корупції, які застосовуються в усіх видах публічної служби у сфері публічно-правових відносин, тобто антикорупційні заходи, яких живає держава з метою протидії корупції. Розглянемо більш детально цей вид адміністративно-правових засобів. Варто наголосити, що саме антикорупційне

законодавство визначає систему адміністративно-правових засобів протидії корупції та безпосередньо із запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.

Ю.В. Дем'янчук, досліджуючи адміністративно-правові засоби боротьби з корупцією, зазначає, що головним призначенням адміністративно-правових цих засобів є недопущення переростання корупційного правопорушення в діяння, яке буде становити велику суспільну небезпеку і розглядатися як корупційний злочин [6, с. 140].

Адміністративно-правові засоби протидії корупції повинні мати комплексний, системний характер, стосуватися кожного державного службовця, а особи, які уповноважені їх застосовувати, мають бути наділені публічною владою. До адміністративно-правових засобів протидії корупції належать: 1) адміністративні заборони, пов'язані з режимом державної таємниці; 2) засоби врегулювання конфлікту інтересів на державній службі; 3) чіткий посадовий регламент державного службовця; 4) конкурсне заміщення посади державної служби; 5) встановлення й обов'язкове використання кадрового резерву в системі державної служби; 6) випробування під час вступу на державну службу; 7) атестація державних службовців; 8) кваліфікаційний іспит; 9) обов'язкове встановлення альтернативи в процесі призначення на посаду державної служби тощо [6, с. 139].

Отже, узагальнюючи вищевикладене, вважаємо, що адміністративно-правові засоби протидії корупції мають різновиди. Разом із тим одним із таких підвидів є саме адміністративно-правові засоби, спрямовані на запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.

Зазначимо, що нині нормативною підставою застосування адміністративно-правових засобів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів є закони України «Про запобігання корупції» та «Про державну службу», а також роз'яснення Національного агентства з питань запобігання корупції «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів». У цих документах законодавець окреслив систему адміністративно-правових засобів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів на публічній службі та способи (алгоритм дій) запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.

Слід зазначити, що вибір певного засобу щодо досліджуваного питання може бути визначено як за загальним правилом, так і з урахуванням особливостей конфліктної ситуації та сторін конфлікту. При тому, що першопочатково уповноважений суб'єкт має застосувати засоби запобігання (попередження), а потім засоби врегулювання (вирішення) ситуацій конфлікту інтересів.

Отже, акцентуємо на тому, що застосування адміністративно-правових засобів у цьому випадку поділяється на дві групи: 1) адміністративно-правові засоби запобігання конфлікту інтересів; та 2) адміністративно-правові засоби врегулювання конфлікту інтересів. Вирішальним фактором вибору того чи іншого засобу є час його застосування.

Головною метою застосування адміністративно-правових засобів запобігання конфлікту інтересів є створення таких умов діяльності осіб, на яких поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції», що мінімізували б вірогідність виникнення конфлікту інтересів. Важливість успішного застосування цієї групи засобів полягає у використанні менших затрат сил, засобів і часу та запобігає настанню негативних наслідків та мінімізації необхідності застосування адміністративно-правових засобів врегулювання конфлікту інтересів.

Варто зазначити, що головними напрямками застосування адміністративно-правових засобів запобігання конфлікту інтересів є: 1) створення об'єктивних умов, які перешкоджають виникненню та деструктивному розвитку передконфліктних ситуацій; 2) оптимізація організаційно-управлінських умов створення та функціонування організацій; 3) усунення соціально-психологічних чинників

виникнення конфліктів; 4) застосування технологій попередження конфлікту [7, с. 165]. Тобто, окрім об'єктивної необхідності застосування тих чи інших видів засобів, потрібне врахування психологічного чинника на поведінку осіб, щодо яких вони застосовуються.

У «Загальних правилах етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування» визначено заходи запобігання конфлікту інтересів щодо державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування: 1) проводити щорічне оцінювання результатів службової діяльності; 2) вживати всі можливі заходи для запобігання виникненню конфліктів у стосунках із громадянами, керівниками, колегами та підлеглими; 3) дотримуватися принципів несення публічної служби та бути неупередженим, незважаючи на особисті ідеологічні, релігійні або інші погляди, не надавати будь-яких переваг та не виявляти прихильності до окремих фізичних чи юридичних осіб, громадських і релігійних організацій; забороняється використовувати свої повноваження або своє службове становище в особистих (приватних) інтересах чи в неправомірних особистих інтересах інших осіб, в тому числі використовувати свій статус та інформацію про місце роботи з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб [8].

Ю.В. Біляк, досліджуючи питання конфлікту інтересів на державній службі, акцентує на тому, що державі необхідно визначитися з системою заходів, які були б спрямовані на спрямовані, на збереження добросовісності та об'єктивності механізму прийняття рішень, що його використовують уряд та інші державні установи [9, с. 50]. Автор називає однією з груп запобігання конфлікту інтересів організаційне забезпечення запобігання виникненню конфліктів, що визначається: 1) наявністю органів, які запобігають виникненню конфлікту; 2) частотою розгляду питань, що стосуються контролю за діяльністю корпорації; 3) підзвітністю органів контролю; 4) прозорістю та публічністю процесу контролю та його результатів [9, с. 52]. Чим частішою є практика контролю за якістю виконання функціональних зобов'язань та перебігом виробничих процесів, тим меншою є ймовірність виникнення проявів нестабільності та виникнення ситуацій конфлікту інтересів сторін.

У Законі України «Про запобігання корупції» визначені такі види адміністративно-правових засобів запобігання конфлікту інтересів: 1) вживати заходів щодо недопущення виникнення реального, потенційного конфлікту інтересів; 2) повідомляти не пізніше наступного робочого дня з моменту, коли особа дізналася чи мала дізнатися про наявність у неї реального чи потенційного конфлікту інтересів безпосереднього керівника, а у разі перебування особи на посаді, яка не передбачає наявності в неї безпосереднього керівника, або в колегіальному органі – Національне агентство чи інший визначений законом орган або колегіальний орган, під час виконання повноважень, в якому виник конфлікт інтересів, відповідно; 3) не вчиняти дій та не приймати рішень в умовах реального конфлікту інтересів [10, ст. 28]. Алгоритм здійснення визначених заходів деталізовано в Методичних рекомендаціях щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.

О.В. Токар-Остапенко акцентує на стратегічних складниках запобігання конфлікту інтересів: 1) виявлення конфлікту інтересів, що може здійснюватися за допомогою аналізу: інформації, що надається державним службовцем про себе відповідно до вимог законодавства про державну службу; особистих заяв державного службовця про можливий конфлікт інтересів відповідно до вимог законодавства; заяв третіх осіб, у т.ч. тих, хто вважає себе постраждалими від неправомірних дій державного службовця, пов'язаних із конфліктом інтересів; 2) попередження виникнення конфлікту інтересів може бути реалізовано у спосіб встановлення заборони займатися певними видами діяльності,

дозвільного порядку заняття певними видами діяльності, обов'язкового повідомлення про заняття певними видами діяльності [11, с. 12].

Таким чином, на нашу думку, застосування адміністративно-правових засобів запобігання конфлікту інтересів має сигнальну, попереджувальну спрямованість та застосовується в цілях забезпечення матеріального благополуччя особи, підвищення мотивації (кар'єрний ріст, збільшення рівня соціального захисту), систематичне та заслужене застосування заходів матеріального та морального заохочення, забезпечення відповідності виконуваних функціональних обов'язків рівню фінансового, соціального, трудових та інших видів гарантій.

Узагальнюючи вищевикладене, тезисно визначимо: застосування адміністративно-правових засобів запобігання має превентивний характер; небажання виникнення конфлікту інтересів має бути закладене в підсвідомості особи, що продиктовано прагненням зберегти своє соціальне становище та престижність обійманої посади; особа має самостійно попереджати виникнення конфлікту інтересів та дотримуватися у своїй діяльності етичних принципів та принципів перебування на публічній службі; чим вищий рівень мотивації особи, тим менший рівень виникнення ризику конфлікту інтересів; ці заходи застосовуються як при потенційному, так і при реальному конфлікті інтересів.

Таким чином, *адміністративно-правовими засобами запобігання конфлікту інтересів є сукупність заходів та способів, які застосовують у своїй діяльності уповноважені суб'єкти з метою створення умов, за яких мінімізується ймовірність виникнення конфлікту інтересів.*

Якщо ж виник конфлікт інтересів, то керівник чи інший уповноважений суб'єкт мають вжити всі необхідні заходи для урегулювання, тобто вирішення конфлікту інтересів. Знову ж таки для більшого розуміння сутності адміністративно-правових засобів урегулювання конфлікту інтересів визначимо мету та особливості їх застосування.

Найрезультативнішим шляхом усунення конфліктних суперечностей із точки зору психології є вирішення або розв'язання конфліктів. У ситуації урегулювання конфлікту інтересів на публічній службі мова може йти лише про повне вирішення ситуації конфлікту інтересів, адже якщо конфлікт інтересів неурегульований (вирішений), то має місце вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, тобто до відповідних осіб застосовуються заходи юридичної відповідальності.

Адміністративно-правові засоби урегулювання конфлікту інтересів на публічній службі можна реалізувати двома способами:

1) організаційно-структурний передбачає здійснення керівником чи іншою уповноваженою особою низки дій організаційного характеру, наприклад, усунення від виконання завдання, перегляд обсягу службових повноважень, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті; обмеження доступу до певної інформації тощо;

2) адміністративний спосіб передбачає вираження імперативної волі керівника чи іншого уповноваженого суб'єкта, що проявляється в прийнятті владного рішення щодо переведення на іншу роботу; звільнення особи з обійманої посади.

Застосування адміністративно-правових засобів урегулювання конфлікту інтересів є особливим видом діяльності суб'єкта управління, який полягає у здійсненні цілеспрямованого впливу на поведінку та дії особи з метою припинення реального конфлікту інтересів. Така діяльність продиктована, по-перше, необхідністю досягнення згоди учасників конфлікту інтересів, по-друге, неможливістю застосування адміністративно-правових засобів запобігання конфлікту інтересів.

Отже, під *адміністративно-правовими засобами урегулювання конфлікту інтересів пропонуємо розуміти систему юридично визначених заходів самостійного*

та зовнішнього врегулювання, що спрямовані на виявлення та нівелювання впливу приватного інтересу на повноваження суб'єкта, що спричинив виникнення конфлікту інтересів, оформлення відповідного рішення уповноваженою особою або вчинення відповідних дій таким суб'єктом самостійно.

Розглянемо зміст деяких заходів врегулювання конфлікту інтересів. Наприклад, здійснення повноважень під зовнішнім контролем є одним із заходів зовнішнього врегулювання конфлікту інтересів. Ст. 33 Закону «Про запобігання корупції» не визначає, хто саме уповноважений приймати рішення про застосування зовнішнього контролю і яку його форму варто вибрати. Вибір конкретної форми має здійснюється з урахуванням особливостей конфлікту інтересів. Такими формами врегулювання є: 1) перевірка працівником, визначеним керівником, стану та результатів виконання особою завдання, вчинення нею дій, змісту рішень чи проєктів рішень, що приймаються або розробляються особою або відповідним колегіальним органом із питань, пов'язаних із предметом конфлікту інтересів; 2) виконання особою завдання, вчинення нею дій, розгляд справ, підготовка та прийняття нею рішень у присутності визначеного керівником органу працівника; 3) участь уповноваженої особи Національного агентства з питань запобігання корупції в роботі колегіального органу в статусі спостерігача без права голосу. За приписами Закону вирішення конфлікту інтересів у таких формах (тобто прийняття керівником відповідного рішення) і є його врегулюванням. Але чи достатньо лише прийняти рішення і вважати конфлікт врегульованим? Вважаю, що ні. Як і будь-яка управлінська діяльність, прийняття розпорядничього акта потребує контролю за його виконанням: чи досягнута мета акта, чи вирішено ним проблему, чи правильно виконані приписи, що містяться в ньому. Так само потребують контролю застосування заходів самостійного врегулювання конфлікту інтересів. Таким чином, необхідним елементом врегулювання конфлікту є контроль (моніторинг) його виконання, який виходить за межі досліджуваної процедури. Наслідком контролю може стати виявлення порушення вимог законодавства про запобігання корупції, що тягнуть за собою застосування заходів юридичної відповідальності. Ці заходи також не охоплені механізмами запобігання та врегулювання конфліктів інтересів.

На нашу думку, законодавчо визначена система заходів запобігання конфлікту інтересів може бути доповнена такими видами: 1) здійснення контролю за виконанням рішень про врегулювання конфлікту інтересів; 2) відповідальність за порушення вимог запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Крім цього, таку систему варто доповнити правилами запобігання та врегулювання

конфліктів інтересів, що виникають у зв'язку із недотриманням окремих видів обмежень, встановлених законодавством у сфері запобігання корупції, зокрема, у зв'язку з наявністю в особи підприємств чи корпоративних прав, недотриманням обмежень щодо одержання подарунків, тих, що виникають під час сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності, спільної роботи близьких осіб тощо. Таким чином, увесь цей комплекс заходів виходить за межі просто заходів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Вважаю, що він охоплюється системою правових засобів адміністрування конфлікту інтересів. Адміністрування (від лат. *administrare* – управляти) – управлінська діяльність посадових осіб, що має чітко регламентовані функції; уміння практично організувати виконавчо-розпорядчу та виробничу діяльність; стиль управління, за якого діяльність фокусується на процедурах і контролі правильного виконання розпоряджень [12]. Цією діяльністю також охоплюється система заходів відповідальності за порушення встановленого порядку і правил [13, с. 46]. Відповідно, елементами адміністрування конфлікту інтересів є система заходів щодо їх прогнозування, аналізу, попередження, врегулювання, впровадження, контролю за виконанням, застосування заходів примусу.

Таким чином, **адміністративно-правові засоби запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у публічно-правових відносинах** є лише частиною заходів адміністрування конфлікту інтересів, становлять визначену нормами адміністративного права сукупність різних за своєю сутністю та призначенням юридичних важелів (приписів, заборон та дозволів) впливу на конфлікт інтересів, спрямовану на спільне вирішення завдання запобігти виникненню конфлікту інтересів у публічно-правових відносинах, нівелювати вплив приватного інтересу на виконання службових повноважень шляхом врегулювання таких конфліктів у разі їх виникнення.

Адміністративно-правові засоби адміністрування конфлікту інтересів у публічно-правових відносинах – це визначена нормами адміністративного права сукупність різних за своєю сутністю та призначенням правових інструментів, заходів, процедур, спрямованих на спільне вирішення завдання запобігти виникненню конфлікту інтересів, врегулювати такі конфлікти у разі їх виникнення, забезпечити контроль за дотриманням відповідних процедур, а також притягнення за необхідності винних осіб до відповідальності. Видами адміністративно-правових засобів адміністрування конфлікту інтересів у публічно-правових відносинах як більш широкого явища є такі: а) заходи попередження конфлікту інтересів; б) заходи врегулювання конфлікту інтересів; в) заходи контролю, моніторингу; г) заходи адміністративного примусу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Малько А.В. Большой юридический словарь. Москва : Проспект, 2009. 704 с.
2. Чорна В.Г. Правові обмеження як засіб адміністративно-правового характеру. *Стан та перспективи розвитку сучасного адміністративного права України* : матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції, Одеса, 10 листопада 2017 р. Одеса : ОДУВС, 2017. С. 119–121.
3. Чорна В.Г. Поняття та особливості правових засобів. *Теорія і практика сучасної юриспруденції* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 8–9 грудня 2017 р. Київ : ГО : Центр правових наукових ініціатив. 2017. С. 72–75.
4. Колпаков В.К. Адміністративне право України : Підручник. Київ : Юрінком Інтер, 1999. 736 с.
5. Комзюк В.Т. Адміністративно-правові засоби здійснення митної справи : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2003. 20 с.
6. Дем'янчук Ю.В. Адміністративно-правові засоби в теорії та практиці запобігання корупції. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2014. № 4. С. 138–141.
7. Долинська Л.В. Психологія конфлікту : Навч. посібник / Л.В. Долинська, Л.П. Матяш-Заяц. Київ : Каравела, 2010. 304 с.
8. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування : затв. Наказом Державного агентства з питань державної служби від 05.08.2016 р. № 158. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16#Text>
9. Біляк Ю.В. Конфлікт інтересів та шляхи його розв'язання в господарському товаристві корпоративного типу. *Економіка та держава*. 2015. № 12. С. 49–53. URL: lib.iitta.gov.ua
10. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056.
11. Токар-Остапенко О.В. Урегулювання конфлікту інтересів на державній службі: можливості застосування європейського досвіду в Україні: аналіт. доп. Київ : НІСД, 2013. 48 с.
12. Сурай І.Г. Адміністрування. Велика українська енциклопедія. URL: <https://vue.gov.ua/Адміністрування>
13. Курс адміністративного права України : підручник / за ред. О.В. Кузьменко. 3-тє вид., допов. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 904 с.